

Databáze nehodovosti

Publikováno: 8. 1. 2015

CDV

1. Zdroje dat

Problematika dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích vyvolává potřebu vývoje odpovídajících bezpečnostních programů a strategií. Aby bylo možné účinně identifikovat, lokalizovat a vyhodnocovat problémy vznikající v oblasti dopravní nehodovosti, je třeba mít k dispozici odpovídající datovou základnu. Pro nehodová data jsou kladeny určité kvalitativní požadavky. Tato data musí být zejména

- dostupná,
- přesná,
- spolehlivá,
- srovnatelná,
- aktuální,

a to na lokální, regionální, národní i mezinárodní úrovni.

Základním zdrojem nehodových dat v ČR je databáze nehodovosti Ředitelství služby dopravní policie ČR, kde jsou registrovány všechny nehody s úmrtím, se zraněním nebo s hmotnou škodou převyšující 100 000 Kč (podle aktualizace zákona 361/2000 Sb.). V předchozím období byly však registrovány i nehody s nižším limitem hmotné škody, což znamená, že soubor těchto nehod je vzhledem k časovému vývoji nehomogenní.

Dalším zdrojem dat mohou být databáze pojišťoven (zaměřené na havarovaná vozidla) a databáze zdravotních zařízení (zaměřené na usmrcené a zraněné osoby). Tato data jsou však vzhledem k osobním údajům poměrně těžko dostupná.

Konečně dalším zdrojem je i databáze Hlubkové analýzy dopravní nehodovosti (HADN), vytvářená na CDV, v.v.i. od počátku roku 2011.

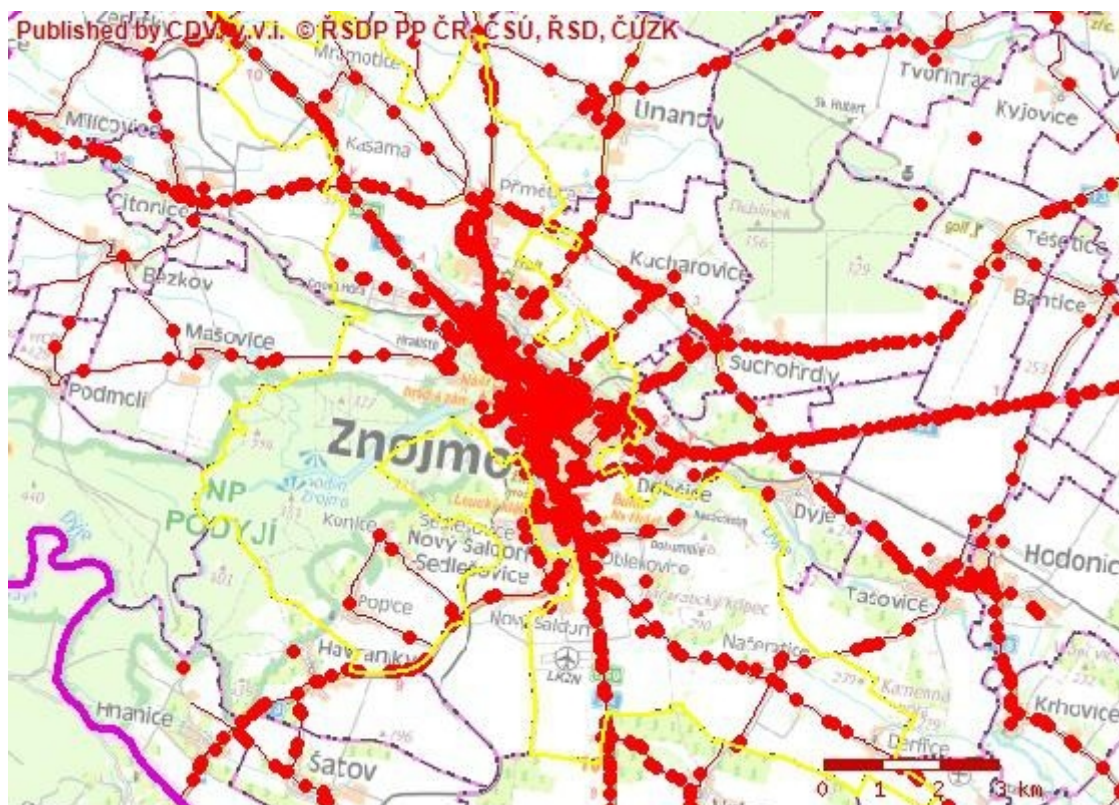
Nedílnou součástí nehodových údajů jsou geografická data (GPS), která jsou součástí nehodové databáze Policie ČR od počátku roku 2007 a která umožňují vznik řady informačních GIS aplikací na veřejných i neveřejných webových serverech.

2. Geografické aplikace nehodových dat

První aplikací jsou **Dopravní nehody v mapě ČR**, zobrazené na Jednotné dopravní vektorové mapě (JDVM) a umožňující využívat tuto databázi ke statistickému vyhodnocení nehodovosti v silničním provozu ve stanoveném správním území, lokalitě a na vybrané pozemní komunikaci. Data jsou aktualizována Ředitelstvím služby dopravní policie ČR, dopravními úřady a Správou železniční dopravní cesty (železniční přejezdy). Výstupy jsou určeny i uživatelům z řad veřejnosti.

[DOPRAVNÍ NEHODY](#)

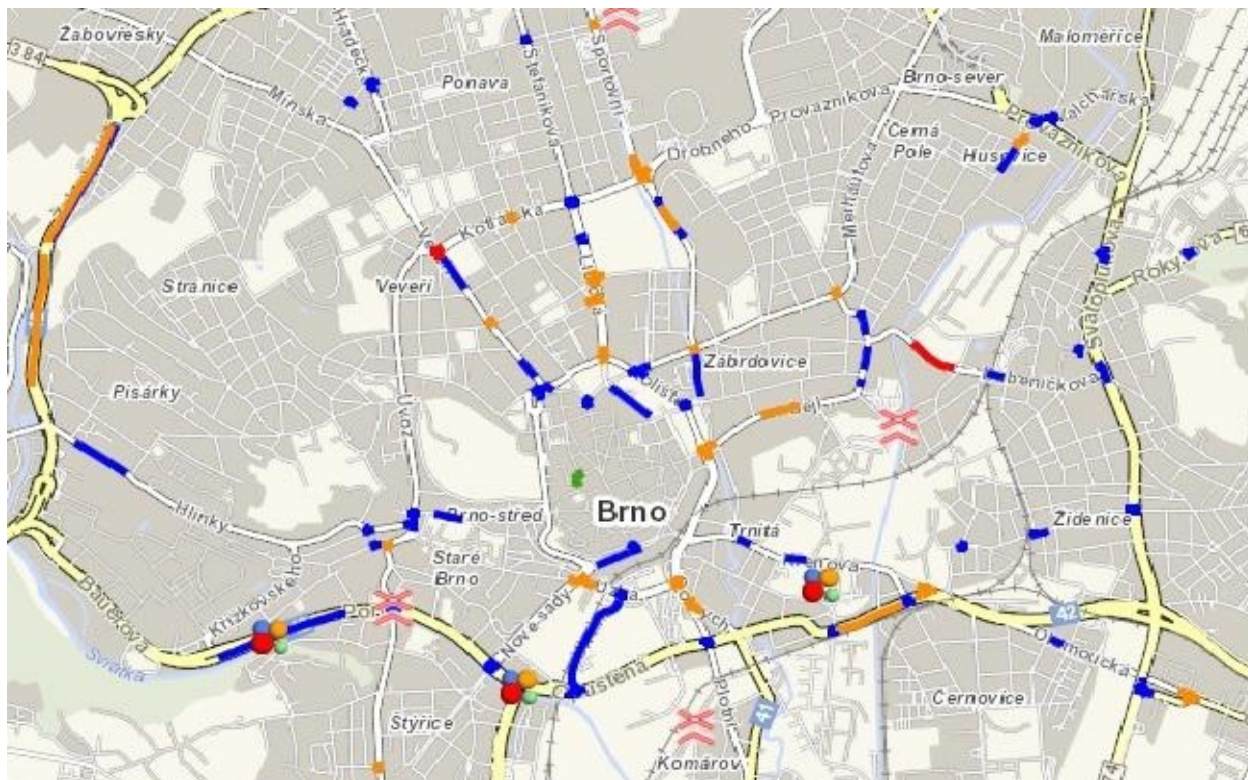
[Jednotná dopravní vektorová mapa](#)

Obr. 2 – Mapový výstup z aplikace Dopravní nehody v ČR

Další aplikace **Nehodová místa** (nehodové lokality), vzniklá v projektu INFOBESI, je určena pro provádění náročnějších analýz nehodových míst. Základem je vstup nehodových dat od Policie ČR, následovaný prezentací na webovém serveru, kde jsou zobrazena místa jednotlivých nehod s parametry nehod i celé nehodové lokality (úseky nebo křižovatky). Neveřejná část umožňuje hlubší analýzu určenou odborníkům z řad Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) a dalších institucí s detailním vyhodnocováním nehodových lokalit včetně kolizních diagramů (kde je ovšem třeba mít k dispozici údaje o typologii dopravních nehod).

[Nehodové lokality](#)

Obr. 2 – Mapový výstup z aplikace Nehodová místa v ČR

Existují i další geografické aplikace o nehodovosti, které jsou stále ve vývoji.

3. Mezinárodní databáze nehodovosti

Pro zasazení vývoje v ČR do širšího evropského i celosvětového kontextu je nezbytné srovnání národních nehodových dat s mezinárodními daty, která jsou dostupná v mezinárodních databázích nehodovosti. Nejvýznamnějšími mezinárodními databázemi nehodovosti jsou IRTAD a CARE, lišícími se v řadě aspektů, zejména ve způsobu a rychlosti aktualizace dat, podrobnosti a srovnatelnosti dat. Existují i další databáze EHK OSN, WHO, IRF atd.).

V mezinárodních databázích jsou vedeny pouze nehody se zraněním, rozdělení podle vážnosti zranění se teprve v současnosti řeší na evropské úrovni. Sledují se spíše okolnosti nehody (objektivní faktory) než příčiny a zavinění nehody (subjektivní faktory). Počet usmrcených je mezinárodně standardizován na 30 dnů po nehodě (pro vnitrostátní účely se v ČR dosud používá doba 24 hodin po nehodě).

Databáze IRTAD je databází pro země OECD a ITF (Mezinárodní dopravní fórum). IRTAD je nejen databází, ale zejména pracovní skupinou, která soustavně pracuje na metodice sběru, zpracování, vyhodnocování a harmonizace dat. ČR zastoupená CDV je členem této skupiny od roku 1995.

Data jsou dodávána zástupci členských států ve strukturované podobě jako výběry z policejních nehodových dat jednotlivých zemí a jsou aktualizována vždy během následujícího roku.

Databáze IRTAD je zdrojem nehodových dat s vysokou úrovní harmonizace, spolehlivosti a současně i s rychlou aktualizací.

Data jsou dostatečná pro většinu požadovaných makroskopických analýz na evropské úrovni.

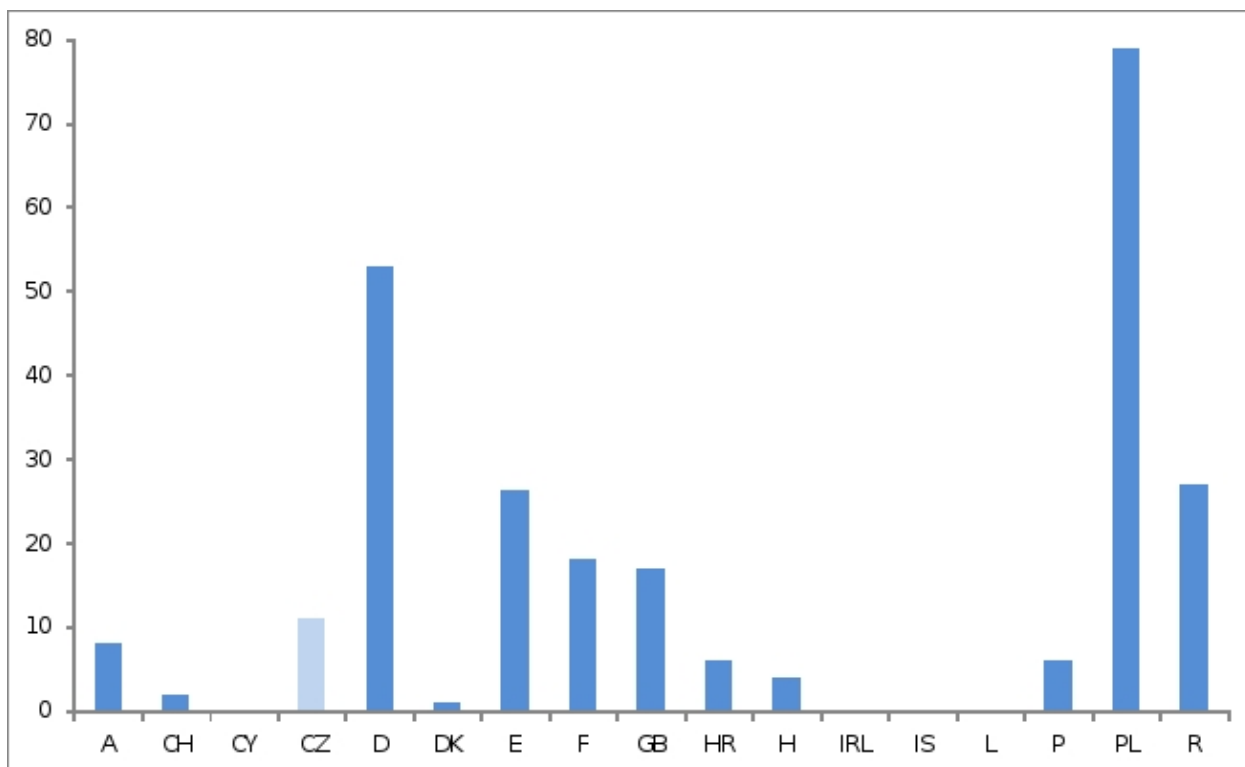
Cílem je rozšíření i na další evropské i mimoevropské státy mimo OECD, splňujících základní standardy pro spolehlivost a přesnost dat.

Data v databázi IRTAD:

- nehodová - počet nehod (se zraněním), počet usmrcených (do 30 dnů), počet zraněných; dále

členění podle věku, typu účastníka provozu (vozidla), typu komunikace apod.

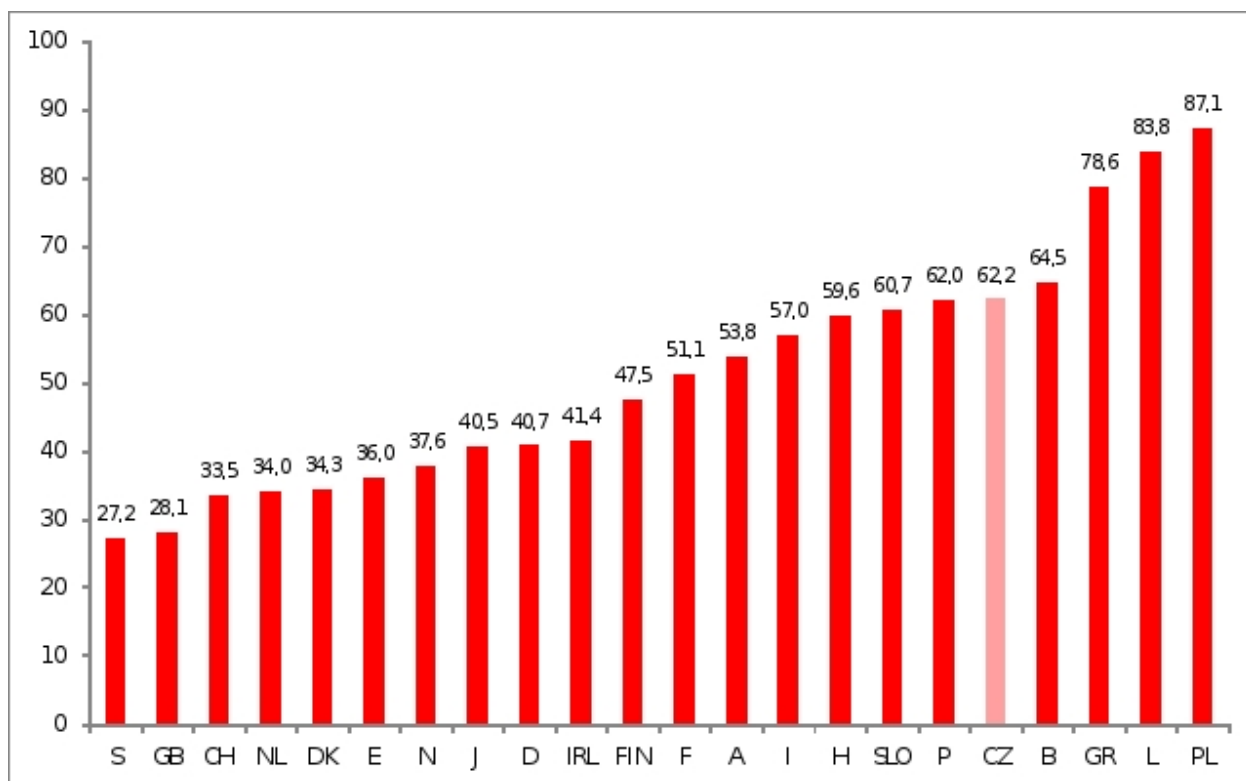
- expoziční - počet motorových vozidel podle druhu, délka pozemních komunikací podle typu, dopravní výkon ve vozokm podle druhu vozidel a typu komunikace, počet řidičů, počet obyvatel států apod.

Graf 1 - Příklad aplikace databáze IRTAD - počet usmrcených na mil. obyvatel (2013)

Databáze CARE je databází EU. Obsahuje nehodová data všech členských států EU včetně přidružených států (Švýcarsko, Norsko, Island). Za dodávání dat jsou odpovědné jednotlivé státy na vládní (ministerské) úrovni. Data v CARE jsou propojena s údaji v Eurostatu (statistický úřad Evropské unie).

Tato databáze je tvořena soubory záznamů jednotlivých nehod vybraných z nehodových databází členských států Evropské unie. To umožňuje provedení téměř libovolného množství výběrů a získání údajů ve značně podrobném členění, na druhé straně to však komplikuje srovnatelnost a prodlužuje dobu aktualizace.

Graf 2 - Příklad aplikace databáze CARE - počet usmrcených chodců v obcích na 4-ramenných křižovatkách, suchá vozovka, denní světlo (2011) - příklad složitého výběru